

Teenuse piirkonna talude lugude kogumine 2020-2023

25. veebruar 2023

Märjamaa XVIII Kodulookonverents

Maris Leemets

Mis see Teenuse piirkond on?

- ▶ Teenuse piirkond, nii nagu seda Märjamaa vallas nimetatakse, katab peamiselt kolme tänast küla - Teenuse, Luiste ja Urevere.
- ▶ Asume ajalooliste Kullamaa, Märjamaa ja Vigala valdade kohtumiskohas. Siin kohtusid mitme mõisa maad - Teenuse (Stenhusen), Luiste (Luudes) ja Mõraste (Fersen), mille piiri märgib kolme härra piirikivi Luiste-Urevere metsas siiani; samuti Tolli (Parjenthal), Vana-Vigala (Alt-Fickel), kuid ka Maidla mõiss ja Koluvere lossi maad.
- ▶ Oleme veest ümbritsetud - lõunast ja kagust Kasari jõega (selles harus end. nimega Teenuse), lõuna-põhja/loode suunal läbib piirkonda Luiste jõgi (nüüd Pokuti) ja loode-kagu suunal Paistse/Urevere oja.

9. oktoobril 2022 kolme härra piirikivi juures

Teenuse (piirkond) - ja ongi hea!

► [Video https://menu.err.ee/598667/aasta-kula-2017-kandidaat-teenuse](https://menu.err.ee/598667/aasta-kula-2017-kandidaat-teenuse)

Teenuse mõis, kuulub Märjamaa vallale

Piirkonna mõisad 2021.
aastal

Tolli mõis, kuulub eraomanikule

Luiste mõis, laguneb...
kuulub pangale (võla katteks?)

Teenuse piirkonna külad

Piirkonnas elanikke 5 korda vähem võrreldes 1938. aastaga

	<u>Küla</u>	<u>Elanike arv</u>
1938-1941	Urevere	119
	Tolli asundus	80
	Kimaro	103
	Jõepere	82
	Altküla	73
	Luiste	102
	Leeniste	34
	KOKKU	593
01.01.2020	Teenuse	70
	Luiste	36
	Urevere	12
	KOKKU	118

*Teenuse kool, emadepäev 1926
..ja Teenuse kooli õpilased, 1990ndad*

Milleks meile Teenuse piirkonna lood?

- ▶ Oleme ääremaa ja ükski ajaloolane või koduloolane ei ole seni meie piirkonda eraldi uurinud, nii et oma lugusid peame otsima paljudest allikatest.
- ▶ On raamatuid, kus on ka meie piirkonnaga seotud talude ja inimeste lugusid:
 - ▶ Kullamaa mälestused/Läänlaste lood
 - ▶ Üdruma raamat
 - ▶ Märjamaa 650
 - ▶ Mõraste raamat
 - ▶ Loodna kooli ajalugu
- ▶ Ca 2009. aastal otsustati külas hakata koguma lugusid ja ajaloolisi tekste (nt Teenuse mõisa, kooli, kolhoosielu, kultuuri jne kohta), et anda välja oma raamat. Masu tingimustes see ettevõtmine jäi soiku.

2020. a augustis oli meil ca 10 lugu ja arutasime, kas ikka on vaja raamatut?

Äkki piisab loomealbumist või brošüürist?

„Raamat“

- ▶ on hetkel veel küll nimeta (aga sel ilusal poisilapsel on juba mitu nimekandidaati!)
 - ▶ ja esi- ja tagakaaneta (ühes arvutis siit mitte kaugel siiski on midagi valmimas...),
 - ▶ aga kõige tähtsam, ehk sisu - saab peagi valmis
-
- ▶ Mõned nopped (nii.... isu tekitamiseks😊)

I osa - Teenuse piirkonnast

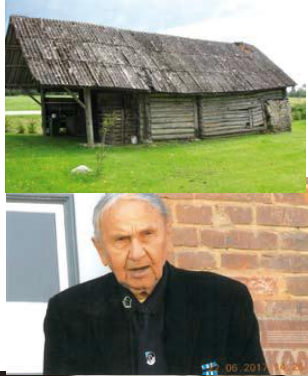
- ▶ Kirevad lood meie piirkonna külade aja- ja koduloost kuni tänaseni:
 - ▶ Meie piirkonna arheoloogilised leiud kinnitavad, et asusime mere ääres
 - ▶ Mõisate lood nii saksa soost mõisnike ajast kui ka asundustaludest ja majade hilisematest elanikest
 - ▶ Lood loodusest, haruldastest lindudest, pärimuskohtadest, põlispuudest
 - ▶ Teenusel toimunud lahingust 1941. aastal
 - ▶ Kooli(de), õpetajate ja lõpetajate lood
 - ▶ Sildade, veskite jt hoonete ja mälestusmärkidega seotud lood
 - ▶ Seltside lood alates tuletõrjeseltsist, veeühingust, näitemängutrupist ja laulukoorist Teenuse Naiste Ühenduseni
 - ▶ Kultuurielust
 - ▶ Lood siinsetest kolhoosidest, kolhoosiaegsest elust, tublidest inimestest
 - ▶ Ülevaade meie enda uue aja sporditähtedest!

II Külad ja talud

- ▶ **Talude lood külade kaupa, tähestikulises järjekorras:** inimeste mälestused - kogusime kokku, mis oli juba avaldatud või lihtsalt kirjas ja meile kättesaadav ja kogusime ka päris palju uut. Talletasime ja tegime fotosid inimestest, kohtadest, esemetest; skännisime aukirju, leerilehti, talude kaarte jms.
- ▶ Avastasime, et meie piirkonnas oli olnud palju majapidamisi, alustades mõisatest ja taludest, aga ka saunasid - **kokku ca 140 erineva majapidamise ringis**. Nii mõneski neist elasid aegade jooksul erinevad pered, kellel igäühel oma lugu.
- ▶ Raamatus jaotame talud viieks „külaks“ - eraldi peatüki said
 - ▶ **Teenuse** (oma ennesõjaaegsetes piirides, Kimaro küla, Ussimetsa ja Kullamaa küla)
 - ▶ **Luiste** (ja Leeniste küla, mõni Maidla, Vilta ja Mõraste talu juurde)
 - ▶ **Urevere** (ehk Urevere ja end. Tolli asundus, Paeküla, Ketu küla)
 - ▶ tänaseks Teenusega liidetud **Altküla** (koos mõne Vigala Paisuotsa küla taluga)
 - ▶ kadunud **Jõeääre** küla (osaliselt tänane Kastja küla Lääne-Nigula vallas), mis ulatus Altkülast (täna Teenuse küla) kuni Laastre paisuni Kasari jõel.

ALTKÜLA

JÕEÄÄRE

Psühhaater
LAINE
TULMIN

LUISTE

TEENUSE

UREVERE/Tolli/Ketu/Paeküla

TOPI talu pere. Ees peremees
JURI VEINPALU tütar ESTRI ja
abikaasa PAULINEGA, taga
pojad GUSTAV ja ENDEL.

Kõige rohkem aega ja rõõmu panime meie enda piirkonna elanike lugude **kogumisse**. Soovisime ju võimalikult palju oma piirkonna kohta teada saada

...ja võimalikult paljude talude järglased leida ja nende lood meie piirkonnast kokku saada ja nii neid kogunes....

- ▶ 2,5 aasta jooksul saime kokku ca 250 lugu
- ▶ raamatusse on planeeritud kuni 1,500 fotot

Viimase 7 päeva jooksul on lisandunud 2 täitsa uut lugu, ehk seda kogumistööd saaks teha aastaid, ikka selgub midagi uut....

... aga sellega tulekski jätkata, et II osa väljaandmisega ei peaks igavesti ootama!☺

Lugude ja fotode kogumine tõi kogukonna koroona kiuste kokku!

... ja ärgitas meid ühisüritusi korraldama, et oleks põhjust veel rohkem kokku saada!

Kevad 2023 - raamatuesitlus

- ▶ Täname Märjamaa valda ja eraannetajad, kes siiani on meid toetanud!

Kui soovid, et raamatu valmimisest Sulle teada annaksime, palun jäta meile oma kontaktid!

- ▶ Võta ühendust, kui ikka veel on meie piirkonnaga seotud iseenda, vanaema või naabrionu lugu rääkimata!
- ▶ MTÜ Teenuse Naiste Ühendus:
- ▶ Helle.Rehepapp@gmail.com
- ▶ Maris.Leemets@gmail.com